

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Veiligheid en Justitie
cie.vj@tweedekamer.nl

datum	: 30 augustus 2017	contact	: mr. N.J.M. Sjerps
uw brief van	: n.v.t.	e-mail	: j.sjerps@knb.nl
uw kenmerk	: n.v.t.	telefoon	: 070 3307 226
ons kenmerk	: JO/JSj/160586		
betreft	: Wetsvoorstel modernisering faillissementsprocedure (Kamerstukken 34740)		

Geachte commissieleden,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel modernisering faillissementsprocedure (Kamerstukken 34740) dat op 15 juni jl. bij de Tweede Kamer is ingediend. Op 1 maart 2016 heeft de KNB het ministerie van Veiligheid en Justitie haar reactie gegeven op het conceptwetsvoorstel (zie bijlage). De door de KNB gemaakte opmerkingen zijn echter slechts gedeeltelijk of niet overgenomen in het wetsvoorstel. De KNB plaatst daarom enkele kanttekeningen bij het wetsvoorstel.

Terstond inschrijving en publicatie faillietverklaring

Uit het wetsvoorstel maakt de KNB op dat met de aanpassing van de artikelen 14, 19, 19a en 19b van de Faillissementswet (Fw) een 'real time' actueel Centraal Insolventieregister (CIR) wordt beoogd. Dit verheugt de KNB, omdat zij hiervoor eerder bij het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft gepleit. De voorgestelde aanpassing van artikel 14 Fw (p. 2 wetsvoorstel) rept echter van "terstond" en "op de dag van de uitspraak". Tussen deze twee tijdsbepalingen kan enige tijd, zelfs een groot deel van de dag, zitten. Het is bijvoorbeeld mogelijk om een faillietverklaring die om 9.00 uur wordt uitgesproken, (pas) om 17.00 uur in te schrijven in het CIR. Dit strookt niet met de bedoeling van een 'real time' actueel CIR. Het doel is immers "om de meest essentiële informatie, namelijk «is het bedrijf failliet» al *enkele minuten na de uitspraak* (cursief KNB) raadpleegbaar te hebben" (p. 17 toelichting). Van 'real time' is met voormelde uiteenlopende terminologie geen sprake, terwijl het handelsverkeer en het notariaat nu juist behoefte hebben aan 'real time'.

In haar reactie op het conceptwetsvoorstel heeft de KNB bij het ministerie van Veiligheid en Justitie aangedrongen op gebruik van alleen de term 'terstond'. Blijkens het wetsvoorstel is dit echter slechts gedeeltelijk overgenomen. In de toelichting op de voorgestelde aanpassing van artikel 14 Fw staat weliswaar "Voorts is de term «terstond», zoals onder meer door de KNB voorgesteld, in het wetsvoorstel opgenomen, om duidelijk te maken dat essentiële informatie snel na de uitspraak tot faillietverklaring in het CIR wordt opgenomen" (p. 14), maar in de wettekst staat ook nog steeds "op de dag van de uitspraak". Hiermee wordt voormeld doel niet bereikt en wordt aan voormelde behoefte niet voldaan.

Om voormeld doel te bereiken en om te voldoen aan de behoefte van het handelsverkeer en het notariaat, een 'real time' actueel CIR, is nodig dat vanaf de inwerkingtreding van het wetsvoorstel de essentialia van een faillietverklaring (de naam en de woonplaats of het kantoor van de gefailleerde) terstond, dat wil zeggen enkele minuten na de uitspraak, worden ingeschreven en gepubliceerd in het CIR. Dit lijkt ook de bedoeling, gelet op voormelde toelichting, maar blijkt niet duidelijk uit het wetsvoorstel. Hierbij wordt nog opgemerkt dat in het wetsvoorstel (p. 2) wordt gerept van de termen 'terstond' en 'op de dag van de uitspraak' en in de toelichting (p. 17) van de termen 'terstond op de dag zelf' en 'terstond op de dag van de uitspraak'. De KNB meent dat op dit punt eenduidige terminologie moet worden gebruikt: 'terstond'.

Gelet op het voorgaande, dringt de KNB opnieuw aan op gebruik van alleen de term 'terstond' in de voorgestelde aanpassing van artikel 14 Fw. Deze aanpassing luidt dan: "wordt door de griffier van de rechtbank geplaatst in de Nederlandsche Staatscourant en terstond ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 19. In ieder geval worden *terstond* (cursief KNB) de naam en de woonplaats of het kantoor van de gefailleerde in het hiervoor genoemde register ingeschreven."

Afschaffing terugwerkende kracht faillietverklaring

Verder heeft de KNB, in het licht van de instelling van een 'real time' actueel CIR, bij het ministerie van Veiligheid en Justitie aangedrongen op afschaffing van de terugwerkende kracht van faillietverklaring (artikel 23 Fw). Dit omdat het notariaat van deze terugwerkende kracht ongewenste gevolgen ondervindt en omdat hiervoor, bij een 'real time' actueel CIR, geen noodzaak meer is. Blijkens het wetsvoorstel wordt deze terugwerkende kracht echter (voorlopig) niet afgeschaft.

Artikel 23 Fw bepaalt dat een faillietverklaring terugwerkt tot het begin van de dag waarop deze wordt uitgesproken (de hiervan afwijkende regeling van artikel 212b Fw wordt hierbij buiten beschouwing gelaten). Op de dag van de faillietverklaring verliest de gefailleerde van rechtswege en met terugwerkende kracht tot 00.00 uur zijn goederenrechtelijke en verbintenissenrechtelijke bevoegdheden ten aanzien van zijn tot het faillissement behorend vermogen (beschikking en beheer).

Dit wringt bijvoorbeeld als 's morgens een aandelenoverdracht bij de notaris plaatsvindt en 's middags het faillissement van de overdragende partij wordt uitgesproken. De overdracht is dan door de terugwerkende kracht van het faillissement ongeldig. In het verlengde hiervan wringt dit met betrekking tot de uitbetaling van de koopprijs door de notaris aan de gefailleerde overdragende partij. Wanneer de notaris de koopprijs – die door de kopende partij onder de notaris is gestort – direct na de overdracht uitbetaalt aan de overdragende partij en de overdragende partij later op dezelfde dag failliet wordt verklaard, heeft de notaris een probleem. De koopprijs, die ten gevolge van de ongeldigheid van de overdracht nog steeds toebehoort aan de kopende partij, is dan in de failliete boedel terechtgekomen. De notaris wordt hierdoor ten bedrage van de koopprijs aansprakelijk jegens de kopende partij. Deze aansprakelijkheid wordt niet gedekt door de beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de notaris.

In de praktijk vindt daarom pas uitbetaling van de koopprijs plaats op de volgende dag nadat het CIR (en vaak ook de griffie van de rechtbank) is geraadpleegd. Dit stuit bij veel – met name internationale – cliënten die het systeem van terugwerkende kracht van faillietverklaring niet kennen op onbegrip.

Gelet op het voorgaande, dringt de KNB opnieuw aan op koppeling van het moment van intreden van de rechtsgevolgen van een faillietverklaring aan het moment van publicatie hiervan in het CIR en op afschaffing van de terugwerkende kracht van faillietverklaring. De instelling van een 'real time' actueel CIR maakt deze terugwerkende kracht overbodig en is een logisch moment om deze af te schaffen. Aan deze terugwerkende kracht is dan geen behoefte meer en de praktijk wordt door afschaffing ervan verlost van onnodige problemen. Ook de Nederlandse Vereniging van Banken, de Nederlandse Orde van Advocaten en de Radboud Universiteit hebben daarom voor afschaffing van de terugwerkende kracht van faillietverklaring gepleit.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.H. Oomen'.

mr. J.H. Oomen
Voorzitter KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
T.a.v. mevrouw mr. drs. A.G. van Dijk
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

datum	: 1 maart 2016	contact	: mr. N.J.M. Sjerps
uw brief van	: 4 december 2015	e-mail	: j.sjerps@knb.nl
uw kenmerk	: 708595	telefoon	: 070 3307226
ons kenmerk	: 160586		
betreft	: Conceptwetsvoorstel modernisering faillissementsprocedure		

Geachte mevrouw Van Dijk,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft met belangstelling kennisgenomen van het conceptwetsvoorstel modernisering faillissementsprocedure dat u de KNB bij brief van 4 december jl. ter advisering heeft gestuurd. Graag maakt de KNB gebruik van de geboden gelegenheid hierop te reageren.

Uit het conceptwetsvoorstel maakt de KNB op dat met de aanpassing van de artikelen 14, 19 en 19b Fw een 'real time' actueel Centraal Insolventieregister (CIR) wordt beoogd. Dit verheugt de KNB omdat zij hiervoor eerder bij uw ministerie heeft gepleit. De voorgestelde aanpassing van artikel 14 Fw rept echter van "onverwijld" en "op de dag van de uitspraak". Tussen deze twee tijdsbepalingen kan enige tijd, zelfs een groot deel van de dag zitten. Het is bijvoorbeeld mogelijk om een faillietverklaring die om 9.00 uur wordt uitgesproken (pas) om 17.00 uur in te schrijven in het CIR. Dit lijkt de KNB niet de bedoeling van een 'real time' actueel CIR. Van 'real time' is dan immers geen sprake, iets waaraan het handelsverkeer en het notariaat nu juist behoefte hebben. Dit blijkt ook uit de toelichting op de voorgestelde aanpassing van artikel 14 Fw. De toelichting stelt immers dat "het uiteindelijke doel is om de meest essentiële informatie, namelijk 'is het bedrijf failliet' al *enkele minuten na de uitspraak* (cursief KNB) raadpleegbaar te hebben. Deze 'real-time' informatie zal na afronding van het digitaliseringsproject KEI-toezicht te realiseren zijn." Gelet op het uiteindelijke doel en de behoefte van het handelsverkeer en het notariaat, een 'real time' actueel CIR, pleit de KNB ervoor dat een faillietverklaring *terstond* na de uitspraak wordt ingeschreven in het CIR. De KNB pleit derhalve voor gebruik van de term 'terstond' in plaats van de termen 'onverwijld' en 'op de dag van de uitspraak' in de voorgestelde aanpassing van artikel 14 Fw. Deze aanpassing luidt dan: "wordt door de griffier van de rechtbank *terstond* ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 19. In ieder geval worden *terstond* de naam en de woonplaats of het kantoor van de gefailleerde in het hiervoor genoemde register ingeschreven."

Verder heeft de KNB eerder, in het licht van de instelling van een 'real time' actueel CIR, aan uw ministerie gevraagd te bezien of de terugwerkende kracht van faillietverklaring (artikel 23 Fw) kan worden afgeschaft. Dit omdat het notariaat hiervan diverse ongewenste gevolgen ondervindt. Artikel 23 Fw bepaalt dat een faillietverklaring terugwerkt tot het begin van de dag waarop deze wordt uitgesproken (de hiervan afwijkende regeling van artikel 212b Fw

wordt hierbij buiten beschouwing gelaten). Op de dag van de faillietverklaring verliest de gefailleerde van rechtswege en met terugwerkende kracht tot 00.00 uur zijn goederenrechtelijke en verbintenisrechtelijke bevoegdheden ten aanzien van zijn tot het faillissement behorend vermogen (beschikking en beheer). Dit wringt bijvoorbeeld als 's morgens een aandelenoverdracht bij de notaris plaatsvindt en 's middags het faillissement van de overdragende partij wordt uitgesproken. De overdracht is dan ongeldig. In het verlengde hiervan wringt dit met betrekking tot de uitbetaling van de koopprijs door de notaris aan de gefailleerde overdragende partij. Wanneer de notaris de koopprijs – die door de kopende partij onder de notaris is gestort – direct na de overdracht uitbetaalt aan de overdragende partij en de overdragende partij later op dezelfde dag failliet wordt verklaard, heeft de notaris een probleem. De koopprijs, die ten gevolge van de ongeldigheid van de overdracht toekomt aan de kopende partij, is dan in de failliete boedel terechtgekomen. De notaris is ten bedrage van de koopprijs aansprakelijk jegens de kopende partij, welke aansprakelijkheid niet wordt gedekt door de beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de notaris. In de praktijk vindt daarom pas uitbetaling van de koopprijs plaats op de volgende dag nadat het CIR (en vaak ook de griffie van de rechtbank) is geraadpleegd. Dit stuit bij veel met name internationale cliënten die het systeem van terugwerkende kracht niet kennen op onbegrip. Gelet op het voorgaande pleit de KNB voor koppeling van het moment van intreden van de rechtsgevolgen van een faillietverklaring aan het moment van publicatie hiervan in het CIR en voor afschaffing van de terugwerkende kracht van faillietverklaring. De instelling van een 'real time' actueel CIR maakt deze terugwerkende kracht onnodig en is een logisch moment om deze af te schaffen.

Tot toelichting of overleg is de KNB uiteraard graag bereid.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.H. Oomen', is written over a light blue horizontal line.

mr. J.H. Oomen
Voorzitter KNB